

Dreptul

ISSN 1857-3185

VINERI

22 noiembrie

2013

Anul XII

nr. 44 (495)

8 pagini – 4,10 lei

E-mail: dreptul_pravo@yahoo.com

Săptămînal juridic

Redactor-șef:
Gheorghe AVORNIC

Reporteri: Irina BUREA, Lilia DUMINICA
Jurist: Vitalie MODRÎNGĂ
Redactor-stilizator: Corina BERZOI
Asistență computerizată: Maria BONDARI
Contabila: Maria JOSANU

„Uniunea Juriștilor din Moldova are potențial și ar fi un aliat sigur în soluționarea optimă a problemelor sociale” pag. 3-4

A fost lansat cel de-al treilea raport trimestrial de monitorizare a implementării Strategiei de reformare în sectorul justiției pag. 4

Judecători și procurori instruiți în domeniul protecției datelor cu caracter personal pag. 5

Declarație: Republica Moldova este aproape de un eveniment crucial

Republica Moldova este foarte aproape de un eveniment crucial pentru destinul ei, este aproape de Summitul de la Vilnius, unde va parafa

Natalia Gherman, în cadrul unei conferințe de presă, unde a fost lansat Pactul Responsabilității Naționale pentru o Moldovă Europeană.

să arate partenerilor din Uniunea Europeană că există unire și mobilitate, UE fiind cel mai eficient model de dezvoltare a țării.

„Acordul de Asociere înseamnă o apropiere sistemică și bine structurată de UE. Acum avem nevoie de susținerea și mobilizarea întregii societăți, deoarece politica externă poate avea succes doar atunci când pe plan intern există coeziune și consolidare”, a spus Natalia Gherman.

Precizăm că, pe 28-29 noiembrie, la Vilnius va avea loc Summitul Parteneriatului Estic, unde Moldova va parafa Acordul de Asociere cu UE.

Unul dintre partidele care face parte din coaliția de guvernare a făcut apel către liderii celorlalte partide parlamentare, dar și extra-parlamentare, către membrii societății civile și cetățenii Republicii Moldova, să susțină Pactul Responsabilității Naționale pentru o Moldovă Europeană. Semnatarii se angajează să acționeze în comun pentru a asigura coeziunea întregii societăți – a elitelor, a forțelor politice, a societății civile și cetățenilor, să asigure continuitatea procesului de integrare europeană, în pofida oricăror provocări și presiuni, să promoveze integrarea europeană ca proiect național al Republicii Moldova și să muncească pentru consolidarea întregii societăți în jurul acestui proiect.

Referindu-se la Pactul Responsabilității Naționale pentru o Moldovă Europeană, Natalia Gherman a spus că acesta vine să unească societatea și

Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, care prevede și crearea Zonei de Comerț Liber și Aprofundat. Declarația a fost făcută de către vicepremierul

Românii au lansat o campanie jurnalistică pentru a susține integrarea europeană a Republicii Moldova

Postul românesc Digi24 a dat start unei campanii jurnaliste complexe, „Vin din Basarabia”, în contextul aspirațiilor de integrare în Uniunea Europeană a Republicii Moldova. Pe 28 și 29 noiembrie, la Vilnius, Republica Moldova urmează să semneze Tratatul de liber schimb cu Uniunea Europeană, iar Digi24 va fi prezentă la semnarea actului.

În perioada 18-24 noiembrie, Digi24 difuzează zece materiale jurnaliste ample, ale căror scop final este de a arăta telespectatorilor săi imaginea completă a Republicii Moldova, drumul anevoios pornit în anul 1990 și evoluția de până acum. Pentru vecinii de peste Prut documentul care va fi parafat la Vilnius este unul dintre cele mai importante acte semnate în istoria recentă și promite cea mai mare deschidere a țării către Occident.

Campania „Vin din Basarabia”, marca Digi24, își dorește să le ofere telespectatorilor toate informațiile de care au nevoie despre vecinii lor. Totodată, prin intermediul acestui demers jurnalistic, Digi24 își propune să arate ce a făcut România pentru Republica Moldova în ultimii ani, ce poate face pentru o integrare deplină a moldovenilor în structurile și viața Uniunii, dar și ce rol a jucat în atragerea Chișinăului de partea Vestului.

Toate materialele difuzate în această săptămînă conțin date și analize pe care telespectatorii nu le-au mai auzit, de exemplu că, anul trecut, România a cumpărat o treime din marfa exportată de Republica Moldova în UE.

Din 2015 vom putea merge în România fără viză

„Progresul realizat va deschide calea pentru o propunere a Comisiei de a permite călătoriile fără viză în spațiul Schengen pentru cetățenii moldoveni care dețin pașaport biometric”, se anunță pe site-ul oficial al UE: europa.eu.

Cetățenii Republicii Moldova vor putea călători liber în UE, inclusiv în România doar cu pașapoarte biometrice, dar nu vor avea posibilitatea să se angajeze în câmpul muncii.

După anularea regimului de vize cu Uniunea Europeană, vor fi permise călătoriile de doar 90 de zile pe parcursul a 6 luni. Ministrul Afacerilor Externe, Natalia Gherman a dat mai multe detalii referitor la regimul liberalizat de vize în cadrul unei emisiuni televizate.

Șefa diplomației moldovenești consideră că niciunul din-

tre statele membre ale UE nu ne va crea probleme: „Avem angajamente cu fiecare din cele 28 de țări. Nu ne așteptăm la probleme din partea niciuneia din ele”. Mai mult decît atît, ministrul a ținut să sublinieze că vom avea o susținere deosebită din partea Poloniei, care ne-a dat asigurări că ne va crea toate condițiile și ne va oferi toate facilitățile, chiar dacă Ucraina nu va semna acordul.

De asemenea, Comisia Europeană a anunțat că va recomanda țărilor membre UE și Parlamentului European excluderea Republicii Moldova din lista statelor care au nevoie de vize pentru a circula în spațiul european. Recomandare, care, potrivit ministrului, urmează să fie aprobată de UE pînă la sfîrșitul lunii martie a anului viitor.

Începe ziua cu DREPTUL!

◆ Flash

Cei mai buni studenți moldoveni de peste hotare vor fi premiați

Studenții originari din Republica Moldova, care în anul 2013-2014 își fac studiile la o universitate din străinătate, la ciclurile licență, masterat și doctorat, precum și tinerii care au absolvit o astfel de instituție în anul 2013, își pot depune dosarele de participare la „Gala studenților originari din Republica Moldova”, până la 1 decembrie.

Potrivit Ministerului Educației, prima ediție a festivalului se va desfășura pe 4 ianuarie 2014, sub patronajul prim-ministrului Republicii Moldova Iurie Leancă.

Dosarele de participare la concurs trebuie să conțină CV-ul, o scrisoare de referință și una de recomandare. Informații adiționale și formularul de participare pot fi găsite pe pagina online a concursului – www.galastudenților.md.

Selectarea participanților se va face de un juriu format din personalități marcante din mediul academic, instituțional și mediul de afaceri din Republica Moldova. Premii se vor acorda la categoriile: „Studentul anului din SUA și Canada”, „Studentul anului din Europa de Vest”, „Studentul anului din Europa Centrală și de Est”, „Studentul anului din restul lumii”, „Studentul anului din străinătate”.

Tariful la numerele naționale scurte din blocul „15xx” ar putea fi majorat de peste 3 ori

Tariful pentru un număr național scurt din blocul de numere „15xx” ar putea fi majorat de la 4000 la 15 000 lei per număr, pe an, potrivit unui proiect de hotărâre a Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației prezentat spre consultare publică.

Blocul de numere „1500-1539”, conform Planului național de numerotare, este destinat utilizării de către agenți economici care deservește rețele electrice, rețele termice, gaze, rețele de apă și canalizare etc. Însă, până în prezent, aceste numere nu au fost solicitate de furnizori. Drept urmare, agenția propune ca acestea să fie utilizate pentru servicii cu tarif special (Premium rate).

Odată ce se schimbă destinația acestor resurse și luând în considerare că există doar 100 de numere disponibile, ANRCETI a propus să fie majorate tarifele, care vizează doar furnizorii de servicii.

Consilierii vor acoperi deficitul bugetar pentru anul 2014 din vânzări, privatizări și finanțări externe

În cadrul ședinței din 28 noiembrie a Consiliului Municipal va fi prezentat proiectul bugetului municipiului Chișinău pentru anul 2014.

Potrivit ultimelor date, care au fost prezentate de către Ministerul Finanțelor, proiectul Bugetului municipiului Chișinău pentru anul 2014 se propune a fi: venituri în sumă de 2 miliarde 672 milioane 700 mii lei; cheltuieli - 2 miliarde 801 milioane 900 mii lei”, a declarat șefa Direcției Generale Finanțe Veronica Herța.

Astfel, bugetul municipiului Chișinău pentru anul 2014 va avea un deficit de aproximativ 139 de milioane de lei. „Deficitul de buget urmează a fi acoperit după cum urmează: 41,8 milioane lei din vânzarea și privatizarea bunurilor din proprietate publică, iar 150 milioane lei din sursele externe de finanțare (Proiectul BERD și BEI de renovare a șase străzi)”, a subliniat Veronica Herța.

Deoarece au fost operate modificări în Legea finanțelor publice locale, municipiul Chișinău urmează să primească de la autoritățile centrale transferuri cu destinație specială: pentru întreținerea învățământului și asistența socială în valoare de circa 1 miliard 174 milioane lei, iar pentru acoperirea pierderilor - 174 milioane lei.

Pentru bugetul din 2013 au fost preconizate venituri în sumă de 2 miliarde 790 milioane 291,3 mii lei. În același timp, au fost prevăzute cheltuieli de 2 miliarde 858 milioane 911,8 mii lei. Deficitul bugetar a constituit 68 620,5 mii lei.

Pîinea anti-anemie va apărea pe rafturile magazinelor începînd cu luna februarie

Pîinea îmbogățită cu fier și acid folic, care previne anemia, va ajunge în magazinele din Chișinău, începînd cu luna februarie. Deși produsul este tot mai solicitat, directorul celui mai mare combinat de panificație afirmă că acesta nu ajunge în școli și grădinițe.

De aproape un an, cel mai mare combinat de panificație din Republica Moldova produce pîine care previne anemia. Fierul și acidul folic ajung în aluat sub formă de enzime naturale, importate din România.

Pentru a-i obișnui pe oameni cu noul produs, autoritățile au decis să mărească treptat volumul de pîine îmbogățită cu fier și acid folic.

Directorul combinatului de panificație „Franzeluța” susține că pîinea anti-anemie așa și nu ajunge în școli și grădinițe. Și asta pentru că produsul ar costa cu cițiva bănuți mai mult.

Îmbogățirea pîinii cu fier și acid folic face parte din Programul Național de reducere a anemiei în rândul copiilor și femeilor. Potrivit Centrului Național de Sănătate Publică, aproape jumătate dintre sugari și peste un sfert dintre copiii de pînă la cinci ani sînt anemici.

La Chișinău a avut loc un seminar regional privind combaterea corupției

Deputați din Parlamentul Republicii Moldova și parlamentari din Serbia, Suedia, România, Ucraina, Georgia, Finlanda, Marea Britanie au participat, recent, la seminarul regional „Rolul Parlamentului în combaterea corupției”, care a avut loc la Chișinău.

Principalele subiecte discutate în cadrul seminarului au vizat legislația anticorupție, conflictele de interese și imunitatea demnitarilor, rolul auditului în lupta cu corupția, cooperarea dintre Parlament și societatea civilă în prevenirea corupției, finanțarea partidelor politice.

Președintele Parlamentului Igor Corman a subliniat că eforturile autorităților sînt concentrate pe continuarea reformelor de modernizare a țării în vederea edificării unui stat cu adevărat de drept, european, fără corupție. În context, Parlamentul a votat zilele trecute un set important de legi, declarînd toleranță zero față de corupția din domeniul justiției. Este vorba de proiectele de legi privind introducerea unui sistem

de testare a integrității profesionale a magistraților, lipsirea de imunitate a judecătorilor pentru acte de corupție, răspunderea disciplinară a judecătorilor și salarizarea sistemului judecătoresc. Totodată, pe agenda Parlamentului se regăsesc setul de acte legislative privind reformarea Procuraturii Generale și de finanțare a partidelor politice, care urmează a fi dezbătute în curînd. „Ne așteptăm ca aceste acțiuni să contribuie la creșterea încrederii cetățenilor în instituțiile de stat și într-o justiție echitabilă”, a menționat speakerul.

„În combaterea corupției este important ca Parlamentul să creeze standarde de integritate, ce vor fi utilizate în vederea eficientizării activității instituțiilor publice și să ofere instrumentele necesare pentru buna îndeplinire a sarcinilor acestora”, a mai spus președintele Parlamentului.

Potrivit lui, modernizarea serviciilor publice, a administrației publice și promovarea guvernării electronice sînt măsuri eficiente în prevenirea corupției,

apropiind statul de cetățeni. La fel, un sistem eficient și credibil de petiționare va soluționa mai rapid și mai eficient problemele reale, diminuînd riscurile de corupție. „Pe lîngă toate aceste măsuri, trebuie să mai dezvoltăm și o cultură a intoleranței față de corupție, să ne schimbăm și mentalitatea, fiindcă trebuie să fie un efort comun al întregii societăți ca să eliminăm acest fenomen foarte periculos”, a mai spus Igor Corman.

La rîndul său, Nicola Harrington-Buhay, rezident coordonator ONU, a relevat că abordarea problemelor de corupție este esențială pentru țările cu democrații vibrante și sănătoase și permite oamenilor să se bucure pe deplin de drepturile lor.

„Noi considerăm sprijinul acordat legislatorilor moldoveni drept unul vital, în condițiile în care ei au rolul de a monitoriza implementarea legislației naționale și a angajamentelor internaționale ale țării în cadrul Convenției ONU pentru Combaterea Corupției”, a mai spus Nicola Harrington-Buhay.

Țările Parteneriatului Estic învață din experiența Moldovei în domeniul dezinstituționalizării

Experți în domeniul protecției sociale, reprezentanți ai factorilor de decizie și ai societății civile din Kirgistan, Kazahstan, Armenia și Ucraina au efectuat o vizită de studiu în Republica Moldova pentru a învăța din experiența țării noastre în domeniul dezinstituționalizării și incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități intelectuale. Vizita a fost organizată de Keystone Moldova, în cadrul Programului „Comunitate Incluzivă – Moldova”, cu suportul financiar oferit de Programul Est Est Fără Frontiere al Fundației Soros Moldova.

Astfel, reprezentanții din cele patru țări membre ale Parteneriatului Estic au avut mai multe întîlniri și vizite în teren, în cadrul cărora au aflat cum decurge procesul de reformare a sistemului de protecție socială a persoanelor cu dizabilități și în particular despre abordarea inovatoare a Programului „Comunitate Incluzivă – Moldova” în procesul de dezinstituționalizare și incluziune socială a persoanelor cu dizabilități intelectuale.

Kirgistan, Kazahstan, Armenia și

Ucraina se află la început de drum în domeniul reformării sistemului de protecție a persoanelor cu dizabilități intelectuale. În acest context, participanții la vizita de studiu au luat cunoștință de practicile de succes din țara noastră de ajustare a cadrului legal și de dezvoltare a unor servicii sociale durabile, alternative celor rezidențiale, care răspund necesităților specifice ale persoanelor cu dizabilități, asigură integrarea lor socială, respectarea drepturilor și îmbunătățirea calității vieții. Vizitînd structuri care prestează servicii sociale, oaspeții au avut posibilitatea să comunice direct cu beneficiarii, cu personalul angajat, cu reprezentanții autorităților publice locale și au aflat cum funcționează acestea și care este impactul serviciilor oferite asupra vieții persoanelor ce se bucură de ele.

Vizita a culminat cu o conferință națională cu genericul „Oportunități de dezinstituționalizare și incluziune socială a persoanelor cu dizabilități intelectuale în țările Parteneriatului Estic”, care a întrunit la Chișinău 50 de membri ai autorităților publice cen-

trale și locale și ai societății civile. Aft reprezentanții din Moldova, cît și cei din Kirgistan, Kazahstan, Armenia și Ucraina au împărtășit din experiența proprie în acest domeniu și împreună au încercat să găsească soluții mai bune de integrare în societate a persoanelor cu dizabilități intelectuale. De asemenea, participanții la conferință au elaborat o strategie comună regională de dezinstituționalizare a persoanelor cu dizabilități intelectuale și au identificat recomandări pentru autoritățile din țările Parteneriatului Estic privind incluziunea socială a acestor persoane.

Keystone Moldova contribuie la reformarea sistemului de îngrijire și protecție socială a persoanelor cu dizabilități în vederea incluziunii sociale a acestora prin intermediul Programului „Comunitate Incluzivă – Moldova”. Programul este implementat în parteneriat cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, cu susținerea financiară a Fundațiilor pentru o Societate Deschisă Inițiative în Sănătatea Mintală și a Fundației Soros Moldova.

Stagiul de practică ar putea fi considerat ca experiență de muncă

Stagiul de practică ar putea fi considerat de angajator drept experiență de muncă, în cazul în care Parlamentul va susține un proiect de amendare a Legii privind ocuparea forței de muncă, prezentat în forul legislativ, cu drept de inițiativă legislativă, de către un deputat PLDM.

Lipsa experienței de muncă este un impediment serios la angajare, șefii de întreprinderi solicită, de regulă, specialiști cu o vechime în muncă de cel puțin doi-trei ani. Pentru a oferi mai multe șanse celor care doresc să se angajeze în timpul sau după finalizarea studiilor, în instituțiile publice se vor face stagii de practică, care prin lege se propun a fi calificate ca servicii de realizare a posibilităților de ocupare.

Potrivit proiectului de lege, autoritățile publice vor oferi anual locuri pentru stagii de practică în număr de cel puțin 10% din efectivul de personal. Conform datelor Biroului Național de Statistică (01.01.2013), în unitățile cu formă de proprietate publică activează în total 321 500 angajați, ceea ce, odată cu aplicarea prezentului proiect de lege, presupune oportunități pentru minim 32 mii de beneficiari de locuri de practică.

Proiectul de lege stabilește un plafon minim de locuri de practică, iar asta înseamnă că fiecare instituție va avea dreptul de a suplimenta numărul de stagii conform necesităților proprii. De asemenea, proiectul de lege prevede că la angajarea în cîmpul muncii a unui candidat, inclusiv în cazul angajării sale în funcție publică, precum și la atestarea și promovarea unui angajat, stagiul de practică va fi considerat de angajator ca experiență de muncă.

Ion Sturza: Interesul național al Republicii Moldova corespunde cu cel al Uniunii Europene

Interesul național al Republicii Moldova este garantarea unei vieți decente și sigure pentru cetățenii săi, iar acest lucru corespunde cu interesul Uniunii Europene. Opinia aparține fostului prim-ministru Ion Sturza și a fost exprimată în cadrul unei prelegeri publice.

Totodată, acesta spune că Moldova nu poate pretinde a fi un lider pe plan economic, militar sau un generator de securitate în regiune.

În opinia lui I. Sturza, autoritățile de la Chișinău trebuie să-și concentreze atenția asupra dezvoltării economice a țării, dar și să vadă ce model economic este oportun pentru a satisface necesitățile statului.

„Republica Moldova trebuie să treacă de la sistemul economic bazat pe consum la unul bazat pe ofertă”, declară Ion Sturza, menționînd că, actualmente, economia este dominată de remitențele cetățenilor care muncesc peste hotare și de taxele la importuri.

Fostul șef al Cabinetului de miniștri contrazice ideea că Republica Moldova ar fi un stat eșuat, așa cum declară unele curente de opinii de la Chișinău. Acesta își motivează afirmațiile prin faptul că autoritățile își îndeplinesc funcțiile de bază, însă, recunoaște că un eșec a fost împotmolirea în tranziția economică.

„Uniunea Juriștilor din Moldova are potențial și ar fi un aliat sigur în soluționarea optimă a problemelor sociale”

*Rolul juristului în societate: A face dreptate
Deviza juristului: „Luptă și caută, găsește și nu ceda”.*

Interviu cu Dumitru POSTOVAN, membru al Consiliului de administrație al UJM

(Reflecții pe marginea Congresului IV ordinar al UJM)

– **Domnule Dumitru Postovan, Uniunea Juriștilor din Republica Moldova (UJM) a desfășurat, recent, cel de-al IV-lea Congres ordinar. În acest context, vă rog să ne spuneți cum apreciați activitatea organizației din ultimii ani și care este rolul și locul ei, actualmente, în societatea noastră?**

Aș vrea să răspund la această întrebare prin a evoca câteva momente din istoricul constituirii asociației noastre obștești, ca să ne dăm seama, prin comparație, cum se prezintă situația la moment pe acest segment.

Prima organizare a juriștilor noștri într-o uniune profesională a avut loc în perioada sovietică, mai exact – în octombrie 1989, deși organizațional, încă eram parte componentă a Uniunii Juriștilor din spațiul sovietic. Atunci a fost ales Consiliul de administrație, a fost aprobat statutul și a fost definitivat și planul de activitate, în calitate de președinte fiind desemnat ilustrul jurist, regretatul Pavel Barbalat. Însă, situația social-politică existentă la acel moment a împiedicat desfășurarea activităților planificate, deoarece aveau loc evenimente mult mai importante, îndeosebi pentru țara noastră. Prin urmare, uniunea respectivă practic nu a activat.

Ulterior, în 1998, Victor Pușcaș, pe atunci președintele Curții Supreme de Justiție, a fost inițiatorul unei noi uniuni – Uniunea Juriștilor Democrați din Moldova. Manifestări mari nu au avut loc nici în cadrul ei. Însă, de această dată s-a reușit înființarea unui organ de presă, bilingv, „Juristul Moldovei”, care reflecta în mare parte problemele din domeniul dreptului din țara noastră. Cu toate că au fost făcute anumite progrese, rigorile timpului cereau ceva mai mult.

Între timp, V. Pușcaș a devenit președintele Curții Constituționale și probabil că acest statut nu-i permitea să se implice și în alte activități. Astfel, noi, un grup de inițiativă, am preluat ceea ce era la acel moment și am constituit actuala UJM, organizând, la 20 octombrie 2001, primul Congres ordinar al asociației. Vreau să remarc că evenimentul a întrunit reprezentanții ai tuturor profesiunilor de jurist din toate raioanele republicii, pentru care sala Casei de Cultură a Universității de Stat din Moldova s-a dovedit a fi neîncăpătoare.

Fondatori ai acestei organizații obștești au devenit toate organele judiciare, precum Procuratura Generală, Curtea Supremă de Justiție, Uniunea Avocaților, Uniunea Notarilor etc., deși la început au existat unele divergențe din cauza că mulți dintre reprezentanții acestor structuri erau deja membri ai asociațiilor domeniilor lor de activitate și nu vedeau rostul UJM. În cele din urmă, am stăruit și i-am convins că organizațiile din care făceau parte deja sînt pur departamentale și au o arie mai restrînsă de interese, în timp ce Uniunea Juriștilor este preocupată de tot spectrul de probleme

din sistemul de drept, care la rîndul lor generează soluții la cele sociale, este o instituție imperios necesară pentru o societate care tinde spre ascensiune, cu atît mai mult, cu cît în Legea supremă a țării sînt stipulate noțiunile de stat de drept, democrație, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, dreptatea și echitatea socială etc. Cu siguranță, aceste aspecte nu țin numai de niște sarcini departamentale. Iată de ce UJM, aici, trebuie să ocupe un rol aparte, pentru responsabilitățile pe care i le imprimă apartenența la sistemul de elită din care face parte. De altfel, toate aceste momente sînt stipulate și în statutul asociației.

După legalizarea UJM, a fost ales și președintele ei, care trebuie să fie un om cunoscut în toată republica, să aibă o experiență bogată în domeniu și să dispună și de timp liber. Astfel, cu unanimitate de voturi, în calitate de președinte a fost ales Gheorghe Avornic, în special pentru faptul că, am găsit în Domnia sa potențialul și dorința necesară de a face ceva util pentru societate. Și remarc că această dorință

s-a materializat pe parcurs, deoarece s-au făcut multe lucruri frumoase, pentru că eram mai activi. Îmi amintesc de entuziasmul de altădată al membrilor UJM. Era ceva nemaipomenit. Se părea că ceea ce se vorbea, aceea și se va întîmpla. Îmi amintesc și de convocările săptămînale ale Biroului permanent, în cadrul cărora discutăm diverse probleme de actualitate din domeniul justiției naționale. De asemenea, nu putem să trecem neobservate numeroasele conferințe, mese rotunde, traininguri, care au vizat pregătirea cadrelor juridice, în acest sens, am elaborat și un concept ce a fost aprobat de Guvern; edificarea statului de drept; independența judecătorească; zece ani de la adoptarea Constituției Republicii Moldova; cultura juridică a societății; combaterea corupției; dezvoltarea științei juridice în țara noastră; drepturile și libertățile fundamentale ale omului; rolul societății civile într-un stat de drept etc. Multe dintre aceste manifestări au avut un caracter internațional, pentru că, ori erau desfășurate în colaborare cu structuri de drept de peste hotare, ori aveam în calitate de invitați de onoare specialiști de notorietate din diferite țări. Majoritatea din ele finalizau cu rezo-

lucii care erau transmise conducerii de vîrf a statului.

Și dacă e să vorbesc despre situația actuală a UJM, constat că din 2009 înapoi, deși am organizat anumite evenimente, activitatea asociației noastre s-a făcut simțită mai slab. Evoluția Uniunii nu este pe măsura așteptărilor mele. Motivele sînt multe. Cert este că toate aceste momente de stagnare, de regres pe alocuri, s-au resimțit și

de vedere de multe ori nu coincid. De aici vine și expresia: doi juriști – trei păreri.

Entuziasmul de altă dată nu mai este același sau poate chiar lipsește de tot, iar consecințele se fac tot mai vădite. Și chiar dacă e o activitate benevolă și nu depunem vreun jurămînt, cum fac medicii, de exemplu, unul din principiile UJM, este de a nu dăuna. Aceasta înseamnă că juristul trebuie să se implice plenar,

în cadrul celui de-al IV-lea Congres ordinar, ce în opinia mea, din punct de vedere organizatoric, nu s-a încadrat în regulamentul privind această asociație, motiv pentru care, la întrunirea dată au fost făcute mai multe critici. Și nu e cazul să pasăm vina altcuiva, pentru că în primul rînd de acest fapt ne facem vinovați noi toți, juriștii membri ai Uniunii.

Astăzi, rolul și locul UJM aproape că este unul neînsemnat. Puțini își mai amintesc de noi, doar uneori, cînd e vorba de crearea anumitor comisii, grupuri de lucru, iar cetățeanul simplu poate că nici nu știe de existența unei astfel de organizații, pentru că juriștii nu fac ceea ce trebuie.

– **De fapt, următoarea mea întrebare vizează nivelul de implicare a membrilor UJM în activitatea asociației. Cum se prezintă situația la acest capitol?**

Încă la primul Congres ordinar al Uniunii s-a abordat subiectul ce ține de pasivitatea juriștilor, iar discursurile rostite în cadrul întrunirilor noastre denotau o doză de revoltă chiar, pentru faptul că toți se pot organiza și discuta problemele existente, iar juriștii nu. Poate există și o explicație în acest sens, și anume că juriștii consideră că le cunosc mai bine pe toate, dar punctele lor

pentru juriști finalitatea scontată este mult prea importantă și deseori apare întrebarea – „Ce voi avea eu din asta?”. E trist acest moment, cu atît mai mult, cu cît sîntem membrii unei profesii-cheie în societate, reprezentăm a treia putere în stat, și acest lucru pe mulți dintre juriști nu-i motivează să înțeleagă că au un statut distinct, că le revine un rol aparte în soluționarea problemelor sociale în cele din urmă.

Sîntem în prag de alegeri parlamentare – cine dacă nu juriștii trebuie să explice cetățeanului simplu toate schimbările de ordin legislativ în acest domeniu. Implementarea legislației – experții susțin că avem legi bune, dar stăm foarte prost în ceea ce privește aplicarea lor – cine dacă nu juriștii trebuie să se ocupe de funcționarea legilor? Toate aceste atribuții revin UJM-ului prin apartenența membrilor săi domeniului judiciar.

– **Și fiindcă veni vorba, vă rog să ne spuneți ce calități sînt inerente unui jurist profesionist?**

În orice profesie, în primul rînd este nevoie de vocație. Astfel, cum nu fiecare poate scrie versuri și compune muzică, fără a avea talent – la fel, nu oricine poate deveni jurist în adevăratul sens al cuvîntului.

Mă miră faptul că fluxul de tineri dornici de a studia la drept continuă să crească de la an la an. Și sînt ferm convins că mulți dintre ei nici nu au abilitățile necesare pentru a face față cerințelor statutului de jurist. Apare întrebarea – de ce aleg totuși să studieze la această facultate?

Am mai spus și reiterez că, pentru a deveni un profesionist în domeniul jurisprudenței, nu este de ajuns doar a absolvi facultatea de drept și a deține diploma de licențiat în domeniu. Greșesc foarte mult cei care cred asta, pentru că și aici se cer niște calități pe care nu fiecare le posedă. În primul rînd trebuie să cunoști profund buchia legii, să știi cum s-o aplici în cazul concret, care e mult mai complicat decît ceea ce scrie în norma legală, să iubești adevărul și dreptatea, pentru care trebuie să lupti și să le aperi. Iar de aici și deviza juristului – „Luptă și caută, găsește și nu ceda”. Aceasta este condiția de bază, ce trebuie să vină ca o chemare a sufletului.

Nu se poate numi jurist acela care încalcă legea, e corupt și contribuie la nedreptate. De astfel de juriști trebuie să ne debarasăm.

– **Ce părere aveți de prestația aripei tinere a UJM?**

Sînt deștepti și au potențial, acest lucru nu încapă îndoială. Însă, în opinia mea, cu tinerii trebuie de muncit mai intens și mai eficient, deoarece ei se dau mai ușor asocierii și percep mai bine interesele colective. Anume pe acest moment trebuie să punem accentul. Și chiar dacă au desfășurat un șir de activități importante, la un nivel destul de bun, cred că ar trebui să abordeze problemele mai larg.

(Continuare în p.4)

A fost lansat cel de-al treilea raport trimestrial de monitorizare a implementării Strategiei de reformare în sectorul justiției

Cel de-al treilea raport trimestrial de monitorizare a implementării Strategiei de reformare în sectorul justiției (SRSJ) a fost lansat, recent, de către Asociația „Promo-LEX” și Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER). Analiza vizează perioada iulie – septembrie 2013.

Potrivit „Promo-LEX”, studiul se axează pe două componente de bază: evaluarea realizării activităților prevăzute în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformare în sectorul justiției și monitorizarea ședințelor de judecată. În raport au fost analizate 2 categorii de acțiuni – cele cu termen de realizare în trimestrul III al anului 2013 și cele restante de pînă la 30 iulie 2013.

Așadar, experții susțin că, nu putem vorbi despre un progres semnificativ în realizarea acțiunilor preconizate a fi desfășurate conform

Planului privind implementarea Strategiei de reformare în sectorul justiției. Astfel, din tota-

lul de 209 acțiuni planificate pentru perioada de pînă la 30 septembrie 2013, doar 126 au fost realizate, ceea ce constituie rata de 60% în total (în comparație cu 59% la finele trimestrului anterior), iar altele 83 rămînînd neîndeplinite pînă la finele trimestrului III, 2013. Analizii motivează această stagnare prin faptul că, Guvernul s-a confruntat cu o criză politică majoră, care a condus la întârzierea anumitor procese, inclusiv cel de semnare a acordului privind alocarea de către UE a suportului bugetar pentru sectorul justiției.

Odată cu desemnarea noului Guvern, s-a observat o accelerare în realizarea acțiunilor planificate, însă instituțiile responsabile trebuie să depună acum un efort considerabil pentru a îndeplini acțiunile restante, alături de cele planificate pentru perioada următoare, precizează specialiștii.

Cît privește performanța instituțiilor implicate în implementarea SRSJ, experții au concluzionat că, pentru anul 2012 și pri-

mele trei trimestre ale anului 2013, CNAJGS și MAI au realizat mai puțin de jumătate din acțiunile planificate, fapt ce semnifică 40% și respectiv 25%. O rată de realizare mai bună o au CNA, MJ, PG și CpDOM. Există și cîteva instituții la care observăm o realizare de 100%, printre acestea: CNI, și CNROOND. Aceasta se explică prin faptul că, Planul de acțiuni prevede un număr foarte mic de activități care urmează a fi realizate de aceste instituții, iar cel mai important este că cele calificate ca fiind realizate, conform indicatorilor de performanță, necesită a fi în continuare monitorizate sub aspectul impactului real pe care îl produc.

Raportul a fost elaborat în cadrul proiectului „Monitorizarea reformei sectorului justiției pentru sporirea responsabilității Guvernului”, implementat de către Asociația „Promo-LEX” și Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă, realizat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene.

L.D.

„Uniunea Juriștilor din Moldova are potențial și ar fi un aliat sigur în soluționarea optimă a problemelor sociale”

(Continuare din p.3)

Tinerii sînt viitorul UJM. De felul cum ne vom strădui și noi, juriștii consacrați deja, să le fundamentăm și să le dezvoltăm capacitățile, depinde prestația Uniunii noastre ca parte componentă a societății civile. De asemenea, trebuie să acordăm o atenție sporită procesului de instruire a viitorilor juriști, iar cariera în acest domeniu trebuie să aibă un mecanism special de realizare.

– **Cum apreciați colaborarea dintre UJM și autoritățile publice?**

Cu mari regrete, afirm că, de la o vreme încoace, această colaborare practic nu există, deși Uniunea Juriștilor a pus dintotdeauna accentul pe conlucrare. Astfel, dacă anterior, aproape la toate activitățile pe care le organizăm participă și conducerea organelor de drept și a puterii de stat, care manifesta interes, astăzi dimpotrivă – nici o atenție din partea acestor factori de decizie. Care este motivul? Încercăm să găsim și noi o explicație în acest sens – poate e vorba de instabilitatea politică din țară, poate e vorba de indiferență sau poate sînt alte chestiuni mai importante. Cert este că în ultimul timp, se tot vorbește despre rolul societății civile în rezolvarea problemelor sociale, iar în cazul UJM aceasta rămîne doar la nivel declarativ. Și sînt profund indignat, mai ales că există atîtea ONG-uri care permanent cer ceva de la stat. UJM nu cere nimic, ea vrea să ofere, pentru că are potențial și ar fi un aliat sigur în soluționarea optimă a problemelor sociale din țara noastră.

Aș fi înțeles această atitudine, poate dacă statul ar fi rezolvat de unul singur problemele sau acestea în general nu ar fi existat, dar avem atîtea de făcut: sîntem departe de a ne numi stat de drept; sîntem în pragul semnării Acordului de Asociere, care prevede îndeplinirea atîtor condiționalități; sîntem în plină desfășurare a reformei justiției – cum să se înfăptuiască toate acestea fără aportul juriștilor? De fapt, e o întrebare retorică, al cărei răspuns e de la sine înțeles – imposibil. Și unde, dacă nu în cadrul UJM pot fi abordate profund toate aceste aspecte, ca ulterior să fie sensibilizată și

opinia publică în legătură cu ceea ce se întîmplă și să se ofere detalii ale problemelor, pentru a se găsi soluții adecvate.

Nu există interes nici pentru a face ceva, nici pentru ceea ce s-a făcut, iar reușitele se datorează în primul rînd generozității președintelui UJM, Gh. Avornic, care și-a asumat toate cheltuielile pentru organizarea evenimentelor desfășurate pînă acum de Uniune.

Și dacă e să mai deschid o paranteză, după cum știm, anul acesta pentru prima dată de la fondarea UJM nu am marcat Ziua Juristului, din cauza lipsei de resurse financiare. În pofida faptului că au fost adresate scrisori oficiale în care am solicitat implicare în organizarea festivității cu această ocazie, atît conducerea statului cît și Ministerul Justiției care ar trebui să fie primul responsabil pentru asta, nu au reacționat în vreun fel. Or, juriști cu o imagine profesională impecabilă, care au meritat o atenție din partea societății am avut dintotdeauna, iar anul curent nu a fost o excepție în acest sens. Nu vreau să par lipsit de modestie, dar anume în cadrul acestor festivități ar putea avea loc și acordarea anumitor distincții, inclusiv a celor de stat, am crea acel etalon al juristului ideal și prin asta am stimula reprezentanții acestei nobile profesii în a ascende spre perfecțiune. Știu că de curînd au fost acordate cîteva distincții anumitor juriști, dar nimeni nu cunoaște despre asta. Cred că e cazul să-i facem remarcă pe cei care au muncit o viață, pentru ca forța exemplului lor să fie un model pentru noile generații de juriști. Și în general, activitatea desfășurată în domeniul obștesc ar trebui să fie privită altfel, deoarece acel membru al asociației, pe lîngă faptul că are o mulțime de responsabilități la serviciu, mai găsește timp și pentru a face ceva, absolut dezinteresat, în folosul comunității.

Dar avem ceea ce avem, și după cum s-a putut observa, autoritățile publice centrale nici măcar nu ne-au onorat cu prezența la cel de-al IV-lea Congres ordinar, chiar dacă au fost invitate. Poate că în sală erau prezente anumite persoane delegate de structurile în cauză, dar noi avem nevoie de factorul de decizie, ca să

discutăm, să conlucrăm direct, să vedem ce putem face pentru ca lucrurile să funcționeze.

În perioada în care era președinte al Parlamentului, Marian Lupu a făcut niște promisiuni încercînd să convoace mai multe întîlniri cu reprezentanții societății civile, și a menționat că pentru anumite acțiuni statul va acorda și sprijin financiar, cum se practică în țările democratice. Deși am reacționat imediat, prin scrisori oficiale, noi nu am fost invitați la aceste întruniri, și iarăși mă întreb – de ce? Presupunerea ar fi că în cadrul activităților pe care le-am organizat și-a găsit loc și critica la adresa guvernării. Bănuiesc că aceasta ar fi una din cauze, dar este doar o supoziție.

Indiferent de motive, noi toți – guvernanți, juriști, cetățeni de rînd, sîntem uniți de același scop – modernizarea statului de drept Republica Moldova. Și consider că numai printr-o colaborare eficientă, prin deschiderea autorităților față de noi, lucrurile ar evolua altfel și am izbui în multe.

– **Reciștigarea cetățeanului simplu în justiția națională este un deziderat mult rîvnit de întreaga societate. Cum ar putea contribui UJM la aceasta?**

UJM a reușit să formeze structuri teritoriale în mai multe raioane ale republicii, care aveau menirea de a acorda asistență juridică populației, ceea ce putem considera o contribuție directă la reciștigarea încrederii în justiția de aici, de acasă. În fiecare din aceste filiale ale organizației noastre activa cîte o echipă întregă de juriști, din componența căreia făceau parte reprezentanți a mai multor profesii din domeniu, în special avocați, procurori, consultanți juridici etc. Erau stabilite ore de primire a cetățenilor în audiență, iar serviciile se acordau gratuit. Și iarăși sînt pus în situația de a recurge la critică, deoarece din lipsă de entuziasm a membrilor organizației noastre, dar și din motive financiare am renunțat la aceste structuri.

Asistența juridică a populației e un moment foarte important, pentru că unul din principiile constituționale stipulează că, necunoașterea legii nu scutește omul de răspundere. Aceasta însă, deloc nu înseamnă că statul

nu trebuie să creeze condiții ca omul să-și cunoască obligațiile, drepturile și libertățile fundamentale. Aici, UJM, în cazul în care ar dispune de condiții adecvate și susținere corespunzătoare din partea statului, aproape că ar avea un rol determinant.

Dar ce face statul pentru ca cetățeanul să cunoască legile, ca să nu comită încălcări? – Nimic, în afară de faptul că publică toate normele legale în Monitorul Oficial, pe care mulți dintre funcționari nici nu-l citesc, darămite omul simplu. De la faptul cum statul asigură ca omul să-și cunoască drepturile sale, ce asistență juridică îi garantează atunci cînd are nevoie, trebuie să pornim pe calea reciștigării încrederii în justiția națională.

De altfel, una din viitoarele noastre activități va viza anume acest aspect – asistența juridică a populației, în care vrem să arătăm situația reală, ce face în această direcție avocatura, procuratura și alte structuri etc., să aducem la cunoștința publicului de rînd ce pîrghii de apărare are și ce face guvernarea pentru el în acest sens.

– **Ce schimbări ați dori să faceți în cadrul UJM?**

Cît privește schimbările, aș începe de la statutul UJM, care este depășit din momentul renunțării noastre la structurile teritoriale ale asociației.

De asemenea, devine necesar a stabili niște criterii pe care trebuie să le îndeplinească cei ce aspiră la calitatea de membru al UJM. În context, țîn să subliniez că nu sînt de acord cu afirmația care a fost făcută în cadrul congresului desfășurat recent, potrivit căreia, orice jurist trebuie să obțină automat acest statut. Consider că nu e corect, pentru că trebuie să se țînă cont de niște merite, de respectarea anumitor norme profesionale, de etică etc., dar și de dorința fiecăruia. Totodată, ar trebui să discutăm serios și să definitivăm acele momente care ar motiva juristul să facă parte din UJM.

La fel, ar trebui să căutăm niște mecanisme care ar funcționa eficient, astfel încît să avem mai multă inițiativă din teritoriu.

În lumea întregă, juriștii se asociază, pentru a-și consolida capacitățile și eforturile întru a se

realiza pe deplin în sfera dată. Prin urmare, asocierea internațională ar trebui să constituie unul din obiectivele primordiale ale asociației noastre obștești. Deși sîntem membri a mai multor structuri similare de peste hotare, devine un imperativ al timpului să ne raliem la organizațiile din domeniu de nivel mondial. Îndrăznesc să menționez în acest sens Asociația Internațională a Juriștilor. Or, integrarea noastră în comunitatea internațională, spre care tindem cu atîta zel, necesită implementarea noilor standarde în toate domeniile vieții, mai cu seamă acolo unde este vorba de democrație, stat de drept, drepturile și libertățile fundamentale ale omului etc., ceea ce pe noi, Uniunea Juriștilor, ne vizează nemijlocit.

Acestea ar fi direcțiile prioritare spre care ar trebui să ne orientăm și care, cred eu, ar genera rezultate semnificative în ceea ce privește activitatea UJM.

– **Ce mesaj aveți pentru juriștii membri ai Uniunii?**

De fapt, e mai degrabă un apel către toți cei care îmbrățișează profesia de jurist, pe care îi îndemn să fie juriști profesioniști în sensul direct al expresiei, să se încadreze perfect în statutul nostru de elită. Aceasta comportă nu doar îndeplinirea obligațiilor de la locul de muncă, ci și implicarea în soluționarea tuturor problemelor sociale, cu atît mai mult cu cît acestea țîn de edificarea statului de drept, promovarea și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, combaterea corupției ș.a.

După cum am mai menționat, UJM este creată pe principii benevole și nu putem forța pe nimeni să se implice în ceea ce nu dorește. Și totuși, cred că devine absolut necesar să ne schimbăm atitudinea vizavi de asociația noastră profesională, să ne implicăm mai plenar în activități, să facem simțită prezența noastră, a juriștilor, acolo unde sînt probleme, pentru a le lichida, ca oamenii să se simtă protejați. Asta dacă vrem să dăm dovadă că nu sîntem indiferenți și avem o poziție civică solidă. Numai astfel vom îmbunătăți imaginea profesiei noastre și prestația Uniunii Juriștilor în societate.

Cor. DREPTUL

Judecători și procurori instruiți în domeniul protecției datelor cu caracter personal

Protecția datelor cu caracter personal a fost pe larg abordată în cadrul seminarului de instruire cu genericul „Procedura unitară de instrumentare a cazurilor de încălcare a drepturilor omului în regiunea transnistreană – recepționarea și transmiterea datelor cu caracter personal”.

Potrivit „Promo-LEX”, evenimentul a întrunit judecători și procurori care au discutat detaliat despre protecția datelor cu caracter personal, dar și procedura de instrumentare a cazurilor de încălcare a drepturilor omului în regiunea din stînga Nistrului.

În context, Veronica Mocanu, doctor în drept, lector universitar, USM, a vorbit despre principiile generale privind prelucrarea datelor cu caracter personal și asigurarea protecției acestora; limitările accesului la datele cu caracter personal; transmiterea și transferul transfrontalier al datelor cu caracter personal, sub aspect comparativ.

Făcînd referire la colaborarea dintre instituțiile statului și cele similare de pe teri-

toriu din stînga Nistrului în ceea ce privește transmiterea datelor cu caracter personal, Ion Manole, director executiv al Asociației „Promo-LEX”, a menționat că în anumite situații

se observă existența unei concluzii chiar și neoficiale în mare parte, care nu este publică. Expertul a subliniat că nu vede o problemă în aceasta atîta timp cît se respectă legea și dacă discutăm din perspectiva protecției datelor cu caracter personal, nu este o problemă atîta timp cît organele de stat nu furnizează aceste date către grupurile sau instituțiile respective

din stînga Nistrului și astfel nu se încalcă legea. „Noi vedem colaborarea doar într-o singură direcție – cei din stînga Nistrului trebuie să prezinte organelor constituționale centrale informații necesare pentru a putea gestiona anumite situații, dar în niciun caz nu putem admite situații în care organele constituționale furnizează informații unor grupuri constituite ilegal care dețin controlul asupra unui spațiu al teritoriului Republicii Moldova”, a precizat sursa citată.

Totodată, Ion Manole a mai spus că, accesul indivizilor sau entităților, care nu sînt subiecți ai dreptului național sau internațional, la datele cu caracter personal, reprezintă o gravă încălcare a principiilor de protecție a datelor cu caracter personal prevăzute de Convenția pentru protecția persoanelor referitoare la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, dar și a drepturilor omului în general.

Discuțiile participanților la întrunire s-au axat și asupra necesității abordării problemei cu privire la transmiterea datelor cu caracter

personal în contextul pornirii urmăririi penale de către Procuratura Generală a Republicii Moldova în privința unor reprezentanți ai regimului secesionist, dar și obligațiile autorităților naționale cu privire la încălcările drepturilor omului din regiunea transnistreană.

La fel, în cadrul seminarului s-a vorbit și despre practica judiciară națională și internațională cu privire la protecția datelor cu caracter personal. În acest sens, au fost aduse exemple din practica CtEDO în cauzele cu privire la violarea dreptului la viața privată ca urmare a gestionării datelor cu caracter personal, dar și exemple din practica instanțelor naționale cu privire la achitarea despăgubirilor pentru încălcarea gestionării datelor cu caracter personal.

Precizăm că, evenimentul a fost organizat de Institutul Național al Justiției cu sprijinul „Promo-LEX”. Acțiunea face parte din proiectul „Promovarea drepturilor omului și consolidarea societății civile din regiunea transnistreană a Republicii Moldova”, implementat de Asociația „Promo-LEX”, cu suportul financiar oferit de către National Endowment for Democracy (NED).

L.D.

Premieră pentru Moldova: La Chișinău a avut loc turneul internațional de minifotbal cu participarea persoanelor slab-văzătoare

Premieră pentru Republica Moldova – la Chișinău s-a desfășurat turneul internațional de minifotbal cu participarea persoanelor cu dizabilități de vedere de gradul I.

Potrivit CpDOM, la eveniment a fost prezent și directorul Instituției naționale de protecție a drepturilor omului Anatolie Munteanu, care a felicitat organizatorii cu ocazia desfășurării acestei acțiuni de excepție, asigurîndu-i de toată susținerea

tea sportului pentru incluziunea socială a persoanelor cu nevoi speciale.

E de menționat că, turneul de minifotbal pentru persoane cu dizabilități de vedere a fost organizat în Republica Moldova la inițiativa FIFA și UEFA, care în anii 2010-2012 au asigurat instruirea antrenorilor și arbitrilor moldoveni pentru a lucra cu această categorie specifică de jucători. Ideea a fost susținută și de Federația Sportivilor Nevăză-

avocaților parlamentari și a CpDOM în general, în activitățile de promovare și protecție a drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Anatolie Munteanu a salutat desfășurarea în țara noastră a turneului internațional de minifotbal cu participarea persoanelor cu dizabilități severe de vedere, cu atît mai mult cu cît sportul, fotbalul în special, este important pentru orientarea independentă și mobilitatea nevăzătorilor. (Persoanele cu grad diferit de dizabilitate de vedere joacă fotbal cu ochii legați, pentru a fi în condiții egale, mingea fiind cu clopoței. Doar portarul este văzător.) De asemenea, Anatolie Munteanu a remarcat însemnă-

tori, Federația „Torball-Goalball” din Moldova, Societatea Orbilor din Moldova, Federația Moldovenească de Fotbal, Societatea „Special Olympics”.

Federația Moldovenească de Fotbal a delegat arbitri la turneu și a oferit cîte o minge echipelor, iar Societatea „Special Olympics” din Moldova a asigurat amenajarea terenului pentru practicarea sportului de către persoane cu nevoi speciale. A învins echipa din Federația Rusă. Pe locul II s-au plasat jucătorii din Ucraina, locul III și IV revenindu-le, respectiv, echipelor din Republica Moldova și România.

L.D.

Statele a căror cetățeni au nevoie de invitații pentru perfectarea vizei de intrare în Republica Moldova

Vă prezentăm mai jos lista statelor ai căror cetățeni au nevoie de invitații pentru perfectarea vizei de intrare în țara noastră, potrivit Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova: Republica Africa de Sud, Statul Islamic Afganistan, Republica Algeriană Democratică și Populară, Republica Angola, Regatul Arabiei Saudite, Statul Bahrain, Republica Populară Bangladesh, Belize, Republica Benin, Regatul Bhutan, Republica Botswana, Burkina Faso, Birmania/Myanmar, Republica Burundi, Regatul Cambogia, Republica Camerun, Republica Capul Verde, Republica Centrafricană, Republica Ciad, Republica Populară Chineză, Republica Columbia, Republica Federală Islamică a Comorilor, Republica Congo, Republica Democrată Congo, Coasta de Fildeș, Republica Populară Democratică Coreeană (Coreea de Nord), Republica Cuba, Republica Djibuti, Uniunea Dominicană, Republica Dominicană, Republica Arabă Egipt, Emiratele Arabe Unite, Eritreea, Etiopia, Republica Fiji, Republica Filipină, Republica Gaboneză, Republica Gambia, Republica Ghana, Grenada, Republica Guineea, Republica Guineea-Bissau, Republica Guineea Ecuatorială, Republica Guyana, Republica Haiti, Republica India, Republica Indonezia, Regatul Hașemit al Iordaniei, Republica Insulelor Marshall, Insulele Solomon, Republica Islamică

Iran, Republica Irak, Jamaica, Republica Kenya, Republica Kiribati, Statul Kuwait, Republica Democratică Laos, Regatul Lesotho, Republica Libaneză, Republica Liberia, Jamahiriya Arabă Libiană Populară Socialistă, Republica Madagascar, Republica Malawi, Republica Maldive, Republica Mali, Republica Islamică Mauritania, Statele Federale ale Microneziei, Mongolia, Regatul Maroc, Republica Mozambic, Republica Namibia, Republica Nauru, Republica Federală Democratică Nepal, Republica Niger, Republica Federală a Nigeriei, Sultanatul Oman, Republica Islamică Pakistan, Republica Palau, Papua Noua Guinee, Statul Qatar, Republica Rwanda, Statul Independent Samoa, Republica Democratică São Tome și Principe, Republica Senegal, Sfînta Lucia, Sfîntul Vincentiu și Grenadine, Republica Sierra Leone, Republica Democratică Somalia, Republica Democratică Socialistă Sri Lanka, Republica Sudan, Republica Surinam, Regatul Swaziland, Republica Arabă Siriană, Republica Unită Tanzania, Republica Democratică Timorul de Est/Timorul Oriental, Regatul Thailanda, Republica Togo, Regatul Tonga, Republica Trinidad-Tobago, Republica Tunisiană, Turkmenistan, Tuvalu, Republica Uganda, Republica Vanuatu, Republica Socialistă Vietnam, Republica Yemen, Republica Zambia, Republica Zimbabwe.

Centrul „Contact” a realizat proiectul „Consolidarea participării cetățenești în Moldova”

În perioada februarie-septembrie 2013, Centrul „Contact” a realizat proiectul „Consolidarea participării cetățenești în Moldova”, finanțat de Fundația Americană The National Endowment for Democracy (NED).

Proiectul a urmărit scopul de a spori participarea cetățenilor la discutarea și soluționarea problemelor locale prin intermediul unor cluburi comunitare de dezbateri. Activitățile de anul acesta au fost o continuare a unui proiect similar implementat în anul 2011, de asemenea, susținut de NED.

La realizarea obiectivelor proiectului au fost invitate să participe zece organizații neguvernamentale din diferite zone ale Republicii Moldova, inclusiv din zona de securitate și UTA Găgăuzia. Ca rezultat, au fost organizate 10 cluburi de dezbateri care au desfășurat câte 3 ședințe și 2 dezbateri publice cu participarea cetățenilor din comunitate.

Cluburile de dezbateri comuni-

care sînt concepute ca formațiuni benevole, nonformale ale cetățenilor cu inițiativă pentru discutarea problemelor actuale vizînd dezvoltarea social-economică și culturală durabilă a comunității. Un element de bază în activitatea cluburilor este promovarea principiilor democratice, informării depline și a transparenței în procesul decizional local. Clubul de dezbateri comunitare reprezintă un mod prin care cetățenii au posibilitatea să desfășoare activități de documentare, formare și exersare a deprinderilor de argumentare și comunicare în spațiul public, precum și să participe nemijlocit la dezbateri de toate tipurile, menite să aprofundeze democrația la nivel comunitar.

Cluburile se prezintă și ca un instrument valoros de sporire a activismului civic, participare activă la procesele politice care au loc în țară și localitate. Astfel, la activitățile desfășurate în cadrul cluburilor de dezbateri au participat circa 2000 de cetățeni din 10 localități (Chiș-

căreni, Taraclia, Oxentea, Mihăileni, Larga, Giurgiulești, Cahul, Cazaclia, Chircani și Strășeni), au fost discutate circa 50 de probleme referitoare la diferite aspecte ale vieții comunităților, în adresa autorităților publice locale au fost înaintate circa 100 de propuneri, sesizări și observații. Activitățile din cadrul cluburilor comunitare de dezbateri au fost pe larg reflectate în mass-media locală și regională.

Într-o broșură specială au fost selectate și descrise zece din cele mai relevante istorii de succes din activitatea cluburilor comunitare de dezbateri din cadrul proiectului „Consolidarea participării cetățenești în Moldova”. Scopul broșurii constă în diseminarea experienței acumulate în organizarea și desfășurarea dezbaterilor publice, precum și a abordărilor diferitor probleme cu care se confruntă în prezent localitățile din Republica Moldova, din perspectiva replicării acestor experiențe și în alte comunități.

Aniversări

Recent și-au aniversat ziua de naștere: **Augustina Bolocan**, doctor în drept, lector universitar, Facultatea de Drept, USM; **Aliona Donos**, judecător, Bălți; **Diana Stănilă**, judecător, Bălți; **Tamara Pelin**, judecător, CA Chișinău; **Serghei Popovici**, judecător, Comrat; **Gheorghe Ulianovschi**, președintele CA Comrat; **Mihail Nicolaev**, vicepreședintele CA Bălți; **Vitali Derevenco**, judecător de instrucție, Comrat.

Mult stimați omagiați, este o onoare pentru noi să vă adresăm sincere și calde urări de sănătate. Apreciez străduința, devotamentul, abnegația, responsabilitatea cu care vă îndepliniți obligațiile, întru bunăstarea societății noastre.

Vă dorim să aveți parte, de acum încolo, doar de împliniri și realizări care să vă întregască deplin fericirea.

La Mulți Ani!

membrii Consiliului de administrație
al Uniunii Juriștilor,
Echipa Dreptul
și Revista Națională de Drept

Echipa redacției Vă adresează un Apel de unire și sprijin. Vă știm recunoscători că sunteți abonații noștri și susțineți ziarul. Noi avem nevoie de acest ajutor și vom rămâne alături de Dvs.

Uimitor: Ce se întâmplă dacă mîncăm banane cu coaja neagră. Vezi descoperirile specialiștilor japonezi

Refuzi să le cumperi sau îți plac la nebunie bananele cu coajă neagră? Crezi că sînt alterate și că îți-ar putea face rău, sau le preferi în locul bananelor „verzi”? Specialiștii japonezi ne aduc vești extraordinare despre bananele cu coaja neagră. Vezi mai jos despre ce este vorba.

Bananele foarte coapte, cu coaja moale, cu pete maronii sau chiar cu coaja neagră, conțin unele substanțe excepționale pentru sănătatea noastră, aceste substanțe active găsindu-se doar în bananele ajunse la maturitate.

Bananele cu coaja neagră combat cancerul

Bananele foarte coapte conțin TNF (Tumour Necrosis Factor) – o substanță foarte activă asupra celulelor tumorale, pe care le atacă și le ucide. TNF este folosit în

oncologie pentru a trata pacienții cu cancer, iar bananele

descoperirea conținutului ridicat în factori anticancerigeni pe care bananele coapte îl prezintă.

Aceștia au descoperit că cele mai puternice efecte asupra sistemului imunitar l-au avut bananele, animalele hrănite cu banane coapte prezentînd un sistem imunitar foarte puternic, rezistență la stres și un număr mai mare de globule albe în sînge – globule implicate în procesele imunitare. Alte alimente studiate pentru efectul lor au fost: merele, strugurii, pepenele roșu, perele și curmalul japonez.

Bananele coapte conțin antioxidanți

Bananele coapte prezintă

un conținut ridicat de antioxidanți. Antioxidanții sînt substanțe care pot anula efectele nocive ale radicalilor liberi. Acești radicali liberi pot rezulta în urma metabolismului și pot afecta integritatea celulelor, producînd ceea ce numim stres oxidativ. Radicalii liberi sînt încriminați ca fiind implicați în formarea cancerului.

Alte beneficii ale bananelor

Bananele cresc imunitatea; sînt alimente energizante, indicate în perioadele de suprasolicitare fizică și intelectuală. Bogate în carbohidrați, bananele ajută creierul în procesele de memorare. Prin antioxidanții conținuți, ele mențin tinerețea și fac pielea mai frumoasă. De asemenea, sînt un bun diuretic natural, scăzînd endemele și tensiunea arterială, prevenind osteoporoza, fiind indicată cu precădere în alimentația femeilor. Bananele reglează tranzitul intestinal și ameliorează durerile de stomac.

Spălatul pe dinți ne poate prelungi viața, spun oamenii de știință

Igiena dentară corectă încetinește înțepirea arterelor, protejînd astfel corpul uman împotriva atacurilor de inimă și accidentelor vasculare cerebrale, spun oamenii de știință.

Igiena dentară precară și sîngerările gingivale pot avea consecințe grave: permit unui număr de pînă la 700 de specii de bacterii să pătrundă în fluxul sanguin. Unele dintre

aceste bacterii au efecte nocive asupra sănătății vaselor de sînge, determinînd îngustarea și rigidizarea lor treptată, ceea ce mărește pericolul apariției atacurilor de cord și al accidentelor vasculare cerebrale (AVC).

De aceea, spălarea regulată a dinților, de cel puțin două ori pe zi, poate preveni sau întîrzia apariția acestor afecțiuni grave.

Cercetătorii de la Columbia University,

New York, SUA, au studiat legătura dintre bolile gingivale și ateroscleroză, la un număr de 420 de adulți, timp de 3 ani. „Aceste rezultate sînt importante, deoarece ateroscleroza evoluează în paralel atît cu boala periodontală, cît și cu compoziția florei bacteriene de la nivelul gingiilor”, spune dr. Moise Desvarieux.

După declarațiile dr. Nigel Carter, direc-

tor executiv al British Dental Health Foundation, rezultatele sînt impresionante. „Legătura potențială dintre ceea ce se întîmplă în gură și sănătatea inimii a devenit, de cîtva timp, o temă de dezbateri aprinse. Aceste cercetări arată clar: cu cît îți îmbunătățești mai mult și îți menții mai bine sănătatea gingiilor, cu atît ai șanse mai mici de a dezvolta o boală potențial fatală”.

Caleidoscop

Alcoolul care nu îmbată. După o astfel de beție consumatorul redevine lucid și se poate urca la volan

Se pare că cele mai îndrăznețe visuri ale celor cărora le place să consume alcool încep să devină realitate. Profesorul David Nutt din cadrul Imperial College din Londra a reușit să creeze o substanță alcoolică care nu provoacă nici mahmureală, nici dependență.

Potrivit lui Nutt, substanța afectează direct neurotransmițătorii din creier și produce efecte euforice similare cu cele ale alcoolului. Acestea însă pot fi oprite cu un antidot special, ceea ce înseamnă că după o astfel de beție, consumatorul redevine lucid și se poate urca la volan. Nutt spune că cel mai mare beneficiu al substituentului ar fi eliminarea dependenței, în condițiile în care, anual, peste jumătate de milion de oameni mor din cauza alcoolului.

Deocamdată, profesorul nu poate găsi investitori pentru a scoate pe piață această substanță, întrucît producătorii de alcool nu au fost încîntați de idee.

Putin a plîns, din nou, în fața a mii de oameni. Ce l-a emoționat pe președintele Rusiei

Președintele Federației Ruse Vladimir Putin a rămas impresionat pînă la lacrimi de o piesă. Evenimentul a avut loc în cadrul unui concert dedicat Zilei angajaților în domeniul Apărării Interne.

În fața a mii de oameni, președintele Rusiei a ieșit pe scenă după ce trupa „Рождество” a interpretat piesa „Ты знаешь, как хочется жить”, după care Putin a scăpat o lacrimă în timpul unui moment de reculegere dedicat tutu-

ror celor ce au murit la datorie.

Amintim că nu este pentru prima dată cînd președintele Rusiei lăcrimează în fața oamenilor. În martie 2012, Vladimir Putin a plîns pe scena din Piața Manejnia din Moscova, în aplauzele sutelor de mii de susținători.

Anunț bombă! Celebra trupă ABBA intenționează să revină pe scenă

Celebra formație suedeză ABBA intenționează să se reunească și să revină pe scenă în 2014, pentru a marca aniversarea a 40-a de la debutul internațional. Anunțul a fost făcut de cîntăreața Agnetha Faltskog într-un interviu pentru un săptămînal german.

În 1974, ABBA a cîștigat concursul Eurovision cu piesa „Waterloo”, care a marcat și lansarea de succes pe arena internațională. La scurt timp, au urmat alte hituri ca „Mamma Mia”, „Dancing Queen” sau „Super Trouper”.

Trupa, fondată în 1972, a vîndut peste 380 de milioane de discuri în întreaga lume. În 1982, formația s-a destrămat.

Ipoteza biblică privind apariția vieții pe Pămînt, confirmată de oamenii de știință

Un studiu științific realizat recent pare să confirme ipoteza din Biblie, potrivit căreia viața pe Terra ar fi apărut din argilă. Concluzia aparține biologilor de la Universitatea Cornell din SUA, care susțin că, solul reprezintă o combinație de minerale, ce formează un mediu propice pentru absorbția moleculelor.

Acest proces durează miliarde de ani, iar chimicalele

ajung să reacționeze între ele, formînd proteine, ADN și în cele din urmă, celule vii.

În contact cu apa de mare, argila formează un hidrogel – o masă care absoarbe minerale, chimicale și molecule din mediul înconjurător.

Savanții au făcut un experiment în care au folosit hidrogel sintetic peste care au adăugat ADN, aminoacizi și enzime, stimulînd producția de proteine.

Această descoperire ar putea fi folosită pentru crearea unor medicamente extrem de ieftine.

Doi chirurghi belgieni au descoperit o nouă parte a corpului uman

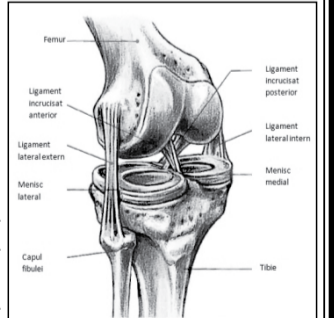
Oamenii de știință au descoperit o nouă parte a corpului uman. Este vorba de un ligament la genunchi, despre a cărui existență nu se știa nimic.

Potrivit celor doi chirurghi din Belgia, ligamentul pare să aibă un rol important, mai ales în cazul pacienților care au suferit accidentări.

Această constatare ar putea revoluționa modul de tratare a leziunilor la genunchi.

O nouă tehnică de chirurgie ar putea fi disponibilă în următorii șapte ani, susțin specialiștii.

Ligamentul, numit anterolateral, se găsește la 97 la sută dintre oameni.

Adresa redacției:
MD 2009, Chișinău, str. A. Mateevici, 60,
bir. 222. Pentru vizitatori: intrarea din
str. Bănulescu-Bodoni, 2. Tel.: 57-77-52.
Fax: 57-76-90.

DREPTUL · Date bancare: c/d
222472202641.
BC Banca Socială.
BIC:BSOCMD 2x722. c/f 37934018.

Punctul de vedere al autorilor materialelor
publicate nu reflectă neapărat opinia redacției.

Redacția nu corespundează cu cititorii,
materialele autorilor nu se recenzează și nu se
restituie.

Tiparul executat la tipografia USM.
Indice – 21596

Tiraj 4600
Com. 39/sp